

Filformater

For tekst

DOC Standardformatet i Word, et format eid av Microsoft.

Finnes i et utall av varianter, en for hver versjon av Word, men siden de har samme filendelse er det vanskelig å vite hvilken man har. Filer fra nyere versjoner av Word enn den man selv har kan være umulige å åpne, prøv da LibreOffice eller OpenOffice.org. Støtter meget avanserte formateringer, men støttes ikke av alle skriveprogrammer.

ODF står for «OpenDocument format», et offisiell godkjent standardformat som også er en ISO-standard (i likhet med bl.a. A4-papir) og kan dermed fritt implementeres av alle leverandører uten vederlag. Støttes av en mengde programmer⁷. Tar opp forholdsvis liten plass, da filene egentlig er pakkede xml-filer, i likhet med OO-XML. Støtter meget avanserte formateringer.

OO-XML Et nytt dokumentformat fra Microsoft som skal støtte alle de gamle doc-filene men samtidig også et xml-basert format. Pakker også filene. støttes foreløpig ikke av et eneste program, da selv Office 2007 bruker sin egen variant av filformatet, men framheves sterkt av Microsoft som et konkurrerende format til odt, som de også prøver å få ISO-godkjent. Støtter meget avanserte formateringer.

PDF Et tekstformat eid av Adobe, men spesifikasjonene er (nesten helt) åpne slik at det finnes mange ulike programmer som støtter pdf. Pdf bevarer dokumentet akkurat slik det er da det også tar med skrifttypene i fila og husker sideoppsettet. Fila kan ikke endres, da må man ha Adobes eget program (det finnes noen få andre som også kan endre på pdf-filer, men da mest i et meget begrenset omfang) eller originalfila som pdf-fila er laget fra. OpenOffice.org har meget god innebygd støtte for å lagre til pdf.

RTF (Rich text format), et format eid av Microsoft

Primitivt på mange måter, lagrer ikke all informasjon (like godt) som doc og odt-formatene gjør. Tar også opp stor plass i sammenligning med de to førnevnte formatene. støttes av de aller fleste skriveprogrammer.

TXT Standardformat som ikke eies av noen (altså av alle)

Takler bare ren tekst, all annen formatering (kursiver, fet tekst m.m) forsvinner når man lagrer som txt. Tar liten plass og kan åpnes av alle skriveprogrammer.

Alle unntatt txt kan også inkludere bilder.

Det finnes selvsagt en hel mengde andre tekstfilformater også, men dette er de aller viktigste og mest utbredte.

For bilder

GIF står for «Graphics Interchange Format»

Komprimerer bildene, men ikke tapsfritt. støtter animering, altså små videosnutter, men bare 256 ulike farger. Støttes av alle nettlesere og bildeprogrammer.

JPG/JPEG står for «Joint Photographic Experts Group», da det er den gruppen som opprinnelig lagde formatet. Komprimerer godt, men reduserer bildekvaliteten for hver ny lagring (kanskje unntatt om man unngår komprimering, altså komprimeringsgrad 100 %). Var tidligere patentert, og patenteieren (Forgent Networks) har tidligere krevd inn penger for å bruke det fra leverandører, men patentet er nå erklært ugyldig.³ Støttes av alle nettlesere og alle bildeprogrammer.

PNG står for «Portable Network Graphics»

Utviklet som en fri avløser til gif, da gifs komprimeringsmetode var patentbelagt (men patentet er nå gått ut). Komprimerer tapsfritt og bevarer dermed all bildeinformasjon (men ikke lag). Støttes av alle nettlesere og alle bildeprogrammer.

PSD står for «Photoshop Document», Photoshops (Adobes) eget proprietære bildeformat støtter meget avanserte funksjoner, f.eks. bilder med flere lag. støttes ikke av alle bildeprogrammer.

TIFF/TIF

Komprimerer tapsfritt og bevarer dermed all bildeinformasjon (men ikke lag). støttes ikke av nettlesere, men av alle bildeprogrammer.

SVG

Et vektorformat, som sådan ulik alle de foregående. Et vektorformat lagrer alt som vektorer, det vil si linjer. Forstørrelse eller forminking endrer ikke oppløsningen eller bildekvaliteten, da man bruker de samme geometriske dataene bare i større eller mindre skala. støttes bare av egne vektortegneprogrammer.

Det finnes selvsagt en hel mengde andre bildefilformater også, men dette er de aller viktigste og mest utbredte.

Lenker

- 1: http://en.wikipedia.org/wiki/File_format
- 2: <http://en.wikipedia.org/wiki/GIF>
- 3: <http://en.wikipedia.org/wiki/JPEG>
- 4: <http://en.wikipedia.org/wiki/PNG>
- 5: <http://en.wikipedia.org/wiki/OpenDocument>
- 6: http://en.wikipedia.org/wiki/Office_Open_XML
- 7: <http://no.openoffice.org/odf-lesere-v3.html>

Skrevet av Axel Bojer 3.8.2007. Sist oppdatert 30.11.2012